

## Børn bestråles kraftigt i daginstitutioner

I en tilfældigt udvalgt daginstitution i Storkøbenhavn er der over 1500 gange kraftigere stråling fra trådløse teknologier end den grænseværdi, som uafhængige forskere anbefaler. I andre daginstitutioner, der også bruger trådløse teknologier, så som trådløse telefoner og internetforbindelser, vil der også være et højt strålingsniveau. Rådet for Helbredssikker Telekommunikation opfordrer til, at der ikke bruges trådløse teknologier i daginstitutioner og skoler, da forskning viser, at strålingen kan have en lang række skadevirkninger. Opfordringen ligger i tråd med Europarådets anbefaling om at minimere eksponeringen af børn.

Mange daginstitutioner bruger trådløse internetroutere (WiFi) og trådløse fasettelefoner (DECT). Disse apparater udsender konstant en strøm af mikrobølger / radiofrekvent stråling, dvs. også, når apparaterne ikke bruges aktivt.

Rådet for Helbredssikker Telekommunikation har målt, hvor kraftigt børnene bliver bestrålet i en tilfældigt udvalgt daginstitution i Storkøbenhavn. Målingen viste, at børnene på deres spiseplads bestråles med mellem 31.000 mikroW/m<sup>2</sup> og 264.000 mikroW/m<sup>2</sup> fra en basestation til en trådløs fastnettelefon (DECT), der er placeret tæt på spisebordet. Dette er en langt kraftigere stråling end den stråling, der typisk er i nærheden af en aktiv mobiltelefon med god dækning eller fra en mobilmast, hvor strålingen på gadeplan sjældent når op over 30.000 mikroW/m<sup>2</sup>.

En international gruppe forskere anbefalede i 2010, at eksponeringerne ikke bør overstige 170 mikroW/m<sup>2</sup>. Børnene i daginstitutionen i Storkøbenhavn bestråles dermed 1552 gange kraftigere. <http://helbredssikker-telekommunikation.dk/uafhængige-eksperter-advarer>

I mange andre lande ville en så kraftig bestråling være forbudt, fx Kina, Rusland, Schweiz, Liechtenstein, Luxembourg og Belgien (Valonien). <http://helbredssikker-telekommunikation.dk/grænseværdier>

Men ifølge dansk lov er strålingen i den danske daginstitution ikke for kraftig. Danmark er blandt de lande i verden, der har den højeste grænseværdi for stråling: 9.000.000 mikroW/m<sup>2</sup> (for frekvensen 1800 Mhz). Verdens laveste grænseværdi har man i den østrigske by Salzburg, hvor der blot er tilladt en stråling (inden døre) på 1 mikroW/m<sup>2</sup> (og 10 mikroW/m<sup>2</sup> udendørs), dvs. børnene i daginstitutionen i Storkøbenhavn bestråles 264.000 gange kraftigere, end det er tilladt i Salzburg.

### Strålingen har skadevirkninger

Forskning viser, at børn absorberer 60 % mere stråling end voksne, og at børn er særligt sårbare i forhold til strålingens skadevirkninger. Børn, der bestråles, har en øget tendens til søvnforstyrrelser, adfærdsforstyrrelser og kan få nedsat de mentale evner. En lang række andre skadevirkninger kan også forekomme.

<http://helbredssikker-telekommunikation.dk/skadevirkninger>

### Europarådet: Skån børn for bestråling

Europarådet har i 2011 vedtaget en resolution, hvori det anbefales, at grænseværdierne for radiofrekvent stråling revurderes, og at eksponeringerne af især børn bør minimeres, fx ved at bruge ledningsforbindelser frem for trådløse teknologier. <http://helbredssikker-telekommunikation.dk/sites/default/files/EUOPARADETS%20RESOLUTION%20på%20dansk.pdf>

## Verdenssundhedsorganisationen WHO advarer

WHO kom i maj 2011 med en historisk udmelding om, at radiofrekvent stråling, dvs. strålingen fra mobiltelefoner, mobilmaster, trådløst internet, trådløse fastnettelefoner etc., er muligt kræftfremkaldende på mennesker (risikokategori 2B). Dette er en opgradering af risikovurderingen, idet WHO tidligere har afvist en mulig sammenhæng mellem radiofrekvent stråling og kræft.

<http://helbredssikker-telekommunikation.dk/verdenssundhedsorganisationen-who>

### I udlandet griber man ind

Flere steder i verden er man begyndt at fjerne trådløse teknologier fra daginstitutioner og skoler, fx i Canada og Frankrig. I Frankrig har man også forbudt eleverne at medbringe mobiltelefoner i skolerne.

I Taiwan har man fjernet alle mobilmaster i nærheden af skoler. (Se flere eksempler i tekstboksen).

### Nedsæt strålingen i skoler og institutioner

Rådet for Helbredssikker Telekommunikation appellerer kraftigt til, at trådløse teknologier baseret på mikrobølger - dvs. mobiltelefoner, trådløse fastnettelefoner, trådløst internet, trådløse computere og trådløst legetøj, som fx Nintendo DS, Wii, Playstation etc. -, af sundhedshensyn, ikke benyttes i daginstitutioner og skoler.

I øvrigt kan strålingsintensiteten reduceres kraftigt ved at de trådløse apparater placeres længst muligt væk fra børnene. Strålingen falder nemlig markant på afstand af apparaterne. Der kan også købes trådløse fastnettelefoner, der kun stråler, når de bruges aktivt og afstemmer sendestyrken i forhold til afstanden mellem telefonrøret og telefonens basestation. Hvis telefonrøret er tæt på basestationen er strålingen derfor forholdsvis svag.

Disse modeller er relativt nye på markedet og lavstrålingsfunktionen betegnes blandt andet som "ECO mode plus".

## Udpluk af andre landes afvarsler og indgreb omkring radiofrekvent stråling

**2012: Indien** er i gang med at indfører mærkning af mobiltelefoner, således at det klart fremgår, hvor kraftigt de stråler (SAR-værdi). Desuden arbejdes der på indførelse af restriktioner omkring mobilmasters stråling.

**2012: Israel** er i gang med at vedtage en lov om, at der skal være advarselsetiketter på mobiltelefoner med påskriften: "Advarsel - Sundhedsministeriet advarer om at kraftig brug af og opbevaring af mobiltelefon på kroppen måske kan øge risikoen for kræft, især blandt børn."

Samtidig vil det også blive forbudt, at markedsføre mobiltelefoner til børn.

**2011: Italiens** sundhedsmyndigheder råder til, at forsigtighedsprincippet gøres gældende, og at børn kun bruger mobiltelefon, hvis det er virkelig nødvendigt.

**2011: Canadas** sundhedsmyndigheder råder til, at børn under 18 år begrænser mobiltelefonsamtaler, fordi de er mere sårbare for skadevirkninger.

**2011: Engelske** sundhedsmyndigheder råder til, at børn og unge under 16 år kun bruger mobiltelefoner, hvis det er højest nødvendigt.

**2011: Russisk** strålingsmyndighed oplyser, at børn og teenagere er mere sårbare over for skadevirkninger af mobilstråling, og at deres brug af mobiltelefon bør begrænses.

**2010: Frankrig** forbyder ved lov mobiltelefoner i landets skoler (grund- og mellemskole).

**2010: Israelske** myndigheder fraråder brug af trådløse fastnettelefoner.

**2010: Australske** myndigheder råder til, at børn kun bruger mobiltelefoner til sms.

**2009: Finske** strålingsmyndigheder råder til at børns brug af mobiltelefoner begrænses.

**2008: Indiens** ministerium for telekommunikation til, at børn under 16 år ikke bruger mobiltelefon.

**2008: Russiske** myndigheder fraråder, at børn under 18 år samt gravide taler i mobiltelefon.

**2008: Israelske** sundhedsmyndigheder råder til at børns brug af mobiltelefoner begrænses.

**2007: Tyske** myndigheder fraråder brug af trådløse fastnettelefoner og trådløse internetroutere (WiFi).

**2007: Taiwan** fjerner alle mobilmaster på eller i nærheden af skoler.

## **Seneste nyt: Daginstitutionen reducerer bestrålingerne**

Daginstitutionen har - efter målingerne er blevet foretaget - fået nye trådløse lavstrålingsfastnettelefoner med funktionen "ECO mode plus". På denne måde er daginstitutionen kommet af med en masse unødvendig radiofrekvent stråling.

(Dette er en opdateret udgave af artiklen, hvor der både er nye målinger og nyt indhold).